

Sándorfalván

A kiskertesek sem adóznak

Újkeletű számtanpéldák többszörösen egyenleteivel viaskodunk mostanában. Számolunk, kalkulálunk mi van és mi lenne ha alapon — a „megoldás”, a végeredmény pedig egyre több költségvetésben minusz — és szorongás, idegesség: félelem minden újabb ránk leselkedő, s ránk rótt teher-től.

Sok egyéb életszínvonalnyúló tényező mellett a helyi adóktól. Aminek kivételére törvénnyel hatalmazták fel a helyi önkormányzatokat — egyszerűen „mumus-sá” változtatva őket. A jogszabályok ugyanis az átlagpolgár fizető- és törőképséget jóval meghaladó adók kivételét is lehetővé teszik. S az „adóalany” magát kiszolgáltatottnak érezve várja, él-e, akar-e élni a lehetőség az öt képviselőtestület. Aminek helyzete a legenyhébb minősítéssel illetve is fonák: ha érvényt akarna szerezni a törvénynek, választóit sújtaná. Teszi-e?

Sándorfalván a képviselők legutóbbi tanácskozásukon úgy döntöttek, nem teszik, nem vetnek ki újabb helyi adókat a község lakóira, illetve a határakban levő közel ezer kiskert tulajdonosára. Úgy vélik, hogy a törvény adta új lehetőségekkel kiroható adókkal nem lehet, nem szabad fokozni a lakosság terheit.

Hitelekkel túlterhelve

Amelyek — Kónya József polgármester szerint — már így is óriásiak. A családok egyre lehetetlenebb helyzetbe kerülnek. Különösen a fiatalok és a középgeneráció. Egyre több munkahelye, keresete bizonytalan. Aki még stabil, annak is mind kevesebb reáljövődelemből kell élnie. Sokan nem tudják befejezni a lakásuk építését. Ezt mutatja, hogy kevesebben kérnek lakhatási, használatbavételi engedélyt. A hitelekkel, a kamatokkal nem tudnak megbirkózni az emberek. A községben pedig alig van olyan ház a 2700 körül, amin ne lenne valamilyen hitel, adósság. És sok az olyan család, akiknél az öregeket is támogatni kell. (A lakosságnak csak mintegy 50 százaléka munkaképes.)

Adó = harag + vergődés

Hogyan lehet adóztatni azt, akinek a megélhetésére, a hitelei törlesztésére sincs elég pénze? Elvben. Vagy

sarcolva. Ez viszont nem többletbevétel hozna az önkormányzat számára, hanem a lakosság haragját, illetve egy csomó pluszmunkát, azzal való vergődést, hogy behajtsák az adókat. Csak a nem fizetők száma növekedne, felszólítási, letiltási ügyekkel kellene foglalkozni. S mit lehet tenni azzal, aki nem fizet, mert nincs neki miből? És kinek lenne haszna abból, ha a pluszadót kinyögi, befizető polgár szociális segélyért kogná kérelmével a polgármesteri hivatalban az adócsoporthoz tartozó másik ajtón? Már így is egyre többen szorulnak szociális támogatásra.

Hogy miből adhatnak, s miből biztosítják Sándorfalván a község „üzemeltetését”? Biztosan nem újabb helyi adók kivételéből, efelől nyugodt lehet az óslakos éppúgy, mint a falu határában kiskerttulajdonos szegedi polgár. Utóbbiaknak — a híresztelésekkel ellentétben — nem lesz kerti homokjukon négyzetméterenként 100 forint adó, s hét végi kis házuk után sem kell a nyaralók luxusadóját fizetni.

Adományokra apellálnak

A helyi önkormányzat a tavalyi 70 millió költségvetésnél 24-25 millióval többel kalkulál idén. A 94-95 millióból a községi intézmények működtetésére — ha nem vágtat el nagyon az infláció — ebben az évben mintegy 76 millió kellene (az oktatás például 40 milliónyit igényel). A többletet — még ha más módokon igen nehezebb lesz is előteremteni — nem új helyi adókból akarják begyűjteni. A családokra nem raknak ilyen terheket még akkor sem, ha fejlesztésekről kell lemondani. Amit persze nem szeretnének. Ezért az önkéntesre építő módszert választották. A képviselő-testület tagjai évi tiszteletdíjukról lemondva létrehozták a Sándorfalvát Alapítványt, s kéri a község lakóit, lehetőségeik szerint csatlakozni hozzá. A „hétvégi sándorfalviak”, a kiskerttulajdonosok támogatására is számítanak. (Az önkéntes hozzájárulás lehetőségeiről tájékoztatást a polgármesteri hivatalban adnak). — A sok kis önkéntes adománynak talán több haszna lehet, mint a kötelező, de fizetetlen adóknak...

Szabó Magdolna

A privatizáció nem hoz csodát

A listán — melyet a Heti Világgazdaság közölt nemrégiben az „első körben” privatizálható vállalatokról — a Csongrád megyei éttermek, sörözők, csárdák, cukrászdák, büfék, ételbarok, üzemi konyhák közül 165-nek a közös gazdája, a megyei vendéglátó vállalat is szerepelt. Túl az Állami Vagyongyűnkönséggel kötött megállapodásukon, Dékány László igazgatótól nem csupán az ide első félévben magánkébe adható üzleteik listáját kaptuk meg, hanem a legfrissebb „hangulatjelentést” is.

Laikus ésszel azt gondolná az ember: no végre, hogy magánkébe kerülhetnek az eddig kongóan üres vendéglők, csak hogy eljön újra a házias ízű ételek sora! Lesz becsülete (és viszont szatéró vendége) a jó szakácsnak, az előkészítésében érdeke a pincérnek — s így otthonosságérzete az asztalnál ülőnek. A szakmabeliek azonban óva intenek az effajta, elhamarkodott és felszínes vélekedésektől. Szerintük ugyanis, attól, hogy egy állami üzlet magánkébe kerül, nem történik csoda. A bérleti díjak már tavaly 70-100 százalékkal emelkedtek, s az egyik szegedi önkormányzati illetékes minapi nyilatkozata szerint az idén további emelés várható, ha a helyiséget nem lakásként használják. Vegyük még hozzá a közműköltségek idej növekedését, az élelmiszerek árvaltozásait, s azt a tényt, hogy az eddigi négyzetméterenként 8 forintos területihasználati díjat (ld. teraszok!) 300 forintba emelték — nos, akkor nemcsak azt mondhatjuk el, hogy „nesze neked, mediterrán város”, hanem azt is, nesze neked, vendéglátóipari színvonal!

S valóban, a további költségvetésnövekedés már színvonalcsökkenéssel jár, s nincs az a tökéletes vállalkozó, akinek ez ne okozna fejfájást. S akkor még nem is számoltunk a fogasztói szokások változásával, hogy tudniillik egyre kevesebben engedhetik meg maguknak a vendéglői étkezést. (Tartanak is attól a vendéglátónál, hogy a nagyáruházi presszó

tervebe vett átalakulása után nem lesz kereslet a bármily különlegesen pácolt és sült-rántott csirkeételekre, ha egy valamirevaló adag ára száz forint fölött lesz!)

A számba jöhető magánvállalkozókról nincsenek információik a vállalat vezetőinek. Csak sejtik, hogy egy-egy privatizálandó üzletük gárdája — mit tehetné mást ebben a cseppet sem

„Szeretnénk életben maradni”

A Földműves utcai Mátyás vendéglőben mindössze hatan dolgoznak — Cziráki Béla irányításával. Már amikor a Parlament elfogadta az előprivatizációs törvényt, elhatározták: megkísérik az életben maradási, Szeretnénk feljebb emelkedni a vendéglátásnak az ő üzletükben is érzékelhető mélypontjáról, s úgy gondolják: a hagyományos étkezésmellett az alsóvárosiak igényeihez igazodó további szolgáltatások révén megélnének. Szeretnénk — egy kisszűvelkezettél társulva — bővíteni is a Mátyást. Panziót terveznek, ha minden tisztázódik (például, hogy eladható — megvehető-e az épület), és versenyképesnek bizonyulnak. Az egyébként korrekt partnerek, a vendéglátó vállalatnak fizettek havi 70 ezer forint eszközhasználati átalánydíjat, a rezsit, az adókat, a töjárukat, s ezek osztása-szorítása után arra a véleményre jutottak: önállóan is boldogulhatnak.

felkapott szakmában — pályázni fog eddigi munkahelye megszerzésére. Már ha lesz elég pénzük — az Eg-



Nagy László felvétele

zisztencia Alap beígért támogatási rendszere ugyanis csak nem akar működni —, s nem viszi el az üzletet az orruk elől valaki, akinek pénze ugyan több, de szakértelme talán nem is... Csoda-e hát, hogy arra a kérdésünkre, milyen most a kisebb-nagyobb üzletek dolgozóinak közérzete, a „bizonytalanságot érzékelik” volt a válasz. Hogyan lehet ilyen helyzetben a lelket tartani bennük, s azokban, akik a vállalati központ munkatársaiként — mint a privatizáció lebonyolító, az üzletek értékesítői — saját maguk alatt vágják a fát? Nos, az elgondolható.

De hát hány üzletről is van szó? A vagyongyűnkönség és a vállalat közti tárgyaláson elvben 140 üzletet találhattak volna magánkébe adhatónak, de az ide első félévre végül is 23-at jelöltek ki. (Sok esetben azért tették félre az iratok, mert az üzlet magánbérletben van, vagy a vállalatoknak csak a kezelői joga az elismert, netán még ennél is kuszábbak a tulajdonviszonyok. Olyan üzlet is akad, amelynek az építé-

séhez a vállalat hozzájárult, de bérleti díjat is fizet használatáért — tehát értékesítése nem oly egyszerű.) A listára végül olyan üzletek is felkerültek, melyek eddigi bérleti fizetéseket lenné váltak, vagy lejárában van a szerződésük.

A listát rövidesen közzéteszik a kikijátsi árral. Szegeden az Északi városrészbéli Pajtás büfé, az újszegedi Ibolya presszó, az alsóvárosi Mátyás vendéglő, a Tisza Lajos körüli Hangulat presszó, a rókusi Kőbányai söröző az első negyedévben, a Búdos, a Mikszáth Kálmán utcai Alpesi sörbár, a Fásor vendéglő, a Kék-Fekete söröző, a Birka csárda április és június között keresi majd új gazdáját. Aki egyébként egyáltalán nem kötelezhető az eddigi „profil” megtartására, a korábban ott dolgozók alkalmazására, s ezek újabb indokok arra, miért figyelik oly nehéz szívvel a fejleményeket a vállalat dolgozói. S ha maguk is „pályázók, sejtik-e, vajon mekkora „elmentőkével” kell megmérkőzniük majd? Aligha.

(pálly)

Konyhanyelven

Az emberi hangot felismerő fordító-számítógépet fejlesztett ki a Nippon Electric Corporation. A készülék könnyedén fordít angolból japán konyhanyelvre és viszont. Szakemberek szerint a számítógép mérnök a fordítógepek világában. Telefonhoz kapcsolva is működik, vagyis szállodafoglaláskor, repü-

lőjegy vásárláskor, üzleti megbeszélésakor a készülék kapásból fordítja a telefonba mondott szöveget. A NEC szakemberei azt tervezik, hogy az ezredfordulóra elkészülnek az automatikus telefonfordítóval, amely már a telefonokba beépítve segít átjutni a nyelvi akadályokon. (MTI)

Önkormányzatok figyelmébe

Céltámogatási lehetőség

Az állami költségvetésről szóló törvény alapján a költségvetés támogatást nyújt a helyi önkormányzatok kiemelt fontosságú feladataihoz. A támogatás igénybe vételének technikai feltételeiről a közeli jövőben hivatalos közlemény jelenik meg a Magyar Közlönyben, illetve a Belügyi Közlöny 2. számában, az igénylés módjáról pedig a BM Önkormányzati Gazdasági Főosztálya közli részleteket.

A céltámogatásra vonatkozó igényeket 1991. február 22-ig lehet benyújtani az illetékes Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ). Folyamatban lévő beruházások esetén a bejelentő laphoz csatolni kell az érvényes engedélykirat másolatát, az újonnan induló beruházások esetében pedig a testületi határozat másola-

tát és a beruházási programot vagy tanulmánytervet. Abban az esetben, ha a fel-szini, vagy felszín alatti vízkészletet érintő fejlesztésről van szó, szükséges az elvi vízigazgatási engedély is, illetve hálózati fejlesztés esetén a vízigazgatási engedély vagy az engedélyezés terv-másolata. Az egészségügyi gépműszerek beszerzésének igénylésekor a jóváhagyott szakmai programot, új szolgáltatás bevezetésénél pedig a társadalombiztosítás vagy a helyi önkormányzat nyilatkozatát kell még csatolni a működési költségek vállalásáról.

Az igénylőlap mintáját a 2. számú Belügyi Közlöny tartalmazza.

A benyújtott támogatási igényekről a szükséges egyeztetés után az Országgyűlés dönt.

(OS)

Félünk a terroristáktól

Jelentősen visszaesett az 70-75 százalékát érték csak utazási irodák forgalma az elmúlt hetekben. Az idegenkedvezőtlen irányzat még tovább erősödik a következő emberek félnek az Öbölháborút kísérő terrorizmus-tól, illetve sokan úgy döntenek: célszerűbb, ha az idei üdülés helyett inkább OTP-műlt év januárjában, de a tartozásukat rendezik. Az év első hónapjában a tavalyi január forgalomnak mintegy többet mondanak vissza

Chikán Ágnes

Levegőt!

hogy a természetvédelmi szemléletmódot, az aktív természetvédelmet nagyon fontosnak tartják, szorgalmazzák: a sűrűn lakott területeken a lakó- és középületek szén helyett mindenütt földgázzal fűtsék. Föltételezik, hogy a szegediek nem használnak olyan gyakran saját gépkocsijukat, ha vonzóbb volna a tömegközlekedés. Jó szervezéssel csábítóbb lehetne villamoson, trolin eljutni a kívánt helyre, mint az egyre költségesebben üzemeltethető autótól. A fekete füstöt okádó, rágató, zsúfolt autóbuszokat aligha kedvelik meg a szegediek: a tömegnyerget kipótógó járművek miatt komoly büntetést kellene ki-szabni a felelősökre. A közlekedés-fejlesztés terveiben csakis az elektromos meghajtású járművek arányát kellene növelni.

S ha már csak nosztalgálni tudunk a régi villamosvonalak elvesztése miatt, legalább a meglévőket előnyeit ésszerűen használjuk ki. Sok méregtől és bosszúságtól mentenék meg a városlakókat — vélik a zöldek —, ha a 3-as vonal ideiglenes végállomását a Dugonics téri megállóba visszahelyeznék a Somogyi utcába. Ne foglalják el a villamosok az ott parkírozó autók! Nálunk gazdagabb országok Szegednél nagyobb városában is rene-

szánszát éli a kerékpározás: ehhez ideális adottságú település a miénk. A kerékpárút-hálózat kiépítésével sokat nyerne a nagy számú diáksereg, az egészséges életmódnak hódoló középkorúak és idősebbek tömege — és tisztább lenne a város levegője.

Berzenkednek az Oskola, a Tanácsköztársaság útja és a Dózsa utca lakói is. Ezen a környéken a légszennyezés olyan magas, hogy a műszer „esze is megáll”: nincs több skalabeosztás rajta, azért méri a türeshatárnak csak hatszorosát. Ilyen levegőben fuldokol az ember, de fuldokolnak az épületek is. Az erre járó autóbuszok, teherautók rezgetik az értékes épületek falait, az égéstermék, a fűszálló por nemcsak az ember tüdejét betegíti meg, hanem károkozik a hármik homlokzata, díszei számára is.

Lassú pusztulásra ítéli Szeged legszebb késő barokk, eklektikus és szecessziós épületeit. A kereszténydemokraták egyik képviselője ezt a veszélyt ajánlja az önkormányzat figyelmébe.

Demszky Gábor nevét a pesti